

Vore byers og landsbyers fremtid.

Jeg vil fremhæve tre hovedsynspunkter som rettesnore for planlægningen af det fremtidige bymønster.

For det første udgør vort bebyggelsesmønster lige fra landsbyen til storbyen en helhed, hvor de forskellige led i mønstret ikke kan fungere uafhængigt af hinanden. For eksempel har beboere og erhverv i den mindre by nytte af, at der i storbyen er et mere specialiseret erhvervsliv og mere specialiserede institutioner, som de kan trække på. På samme måde er arbejdsmarkedet, uddannelsesinstitutionerne og den øvrige service rundt om i de mange små og store byer helt nødvendige forudsætninger for, at det også er muligt for dem, der bor på landet, at få adgang til disse goder. Denne funktionelle sammenhæng i bymønstret må fortsat tilgodeses, ikke mindst gennem trafikplanlægningen.

Det andet hovedsynspunkt er, at vi må holde op med at ødsle med vore ressourcer. Jeg fremhævede i den redegørelse om genanvendelse, som jeg gav tinget den 13. marts, de mange grunde til, at vi bør genanvende så meget som muligt i stedet for at smide bort. Det gælder også vore boliger og byer.

I de større byer er der nok mange boliger, der skal saneres. Men hele bydele hverken kan eller skal vi kassere. Her må manglerne afbødes, miljøet forbedres, bygninger repareres, når det kan lade sig gøre.

Saneringerne de første år efter gennemførelsen af 1969-saneringsloven var i høj grad præget af totalsaneringer. Udviklingen i de sidste par år er imidlertid i højere grad gået mod bevarende saneringer. Således vil der i en række igangværende og kommende saneringer blive bevaret en stor del af den berørte boligmasse. Denne tendens må fortsættes og styrkes, men det må dog realistisk erkendes, at bygninger kan være i så dårlig stand, at nedrivning er den eneste løsning.

Den forøgede saneringsaktivitet har i det væsentlige fundet sted i København. Efterhånden har flere provinsbyer dog taget udfordringen op.

I sanerings- og byfornyelsesområderne må planlægningens udgangspunkt være en generel nedsettelse af de hidtidige udnyttelsesmuligheder.

Herudover må der — her som overalt — lægges afgørende vægt på en god detailplan-

lægning. Mange har i debatten hæftet sig ved, hvilke udnyttelsesgrader der skulle tillades, men dette er en forenklet måde at måle et bymiljøes kvalitet på. Både her i landet og i andre lande findes der boligbebyggelser med forholdsvis høje udnyttelsesgrader, som udgør værdifulde miljøer.

Det afgørende må være, at disse områders fremtid underkastes en helhedsvurdering, sådan at der sikres dels en rimelig standard med hensyn til friarealer, institutioner m. v., dels en indpasning i den oversigtlige planlægning.

I denne forbindelse vil jeg tillige fremhæve, at vi må tilrettelægge vore byfornyelser således, at de kulturværdier og miljøværdier, vore ældre bebyggelser rummer, kan bevares. Disse værdier er i høj grad med til at give vore byer deres identitet og dermed beboerne og besøgende et særligt tilknytningsforhold.

De ældre bykvarterer såvel i hovedstaden som i købstæderne, men også i andre gamle bebyggelser, har helt selvstændige værdier igennem deres arkitektoniske og kulturhistoriske kvalitet. Disse værdier, der kun sjældent direkte kan opgøres økonomisk, vil, hvis vi ikke bevidst værner om dem, ofte komme til kort over for mere effektivitetsprægede synspunkter i byfornyelsesdebatten.

Der bør lægges vægt på bestræbelserne for at bevare sådanne kvaliteter i vore bebyggelser gennem den lokale planlægning — i vigtige områder i samarbejde med bygningsfredningsmyndighederne om en egentlig bevaringsplanlægning.

Genbrugssynspunktet gælder ikke kun den dårligste del af boligmassen. Vi har en stor anvendelig ældre boligmasse. Her må der sikres en fortsat vedligeholdelse og modernisering, således at en egentlig saneringsituation forebygges.

Genanvendelsessynspunktet gælder også landsbyerne, hvis boliger, forretninger, institutioner, vejanlæg osv. udgør betydelige ressourcer, som vi ikke bør kassere for i stedet at anlægge flere forstæder omkring byerne.

Det tredje hovedsynspunkt er, at der bør være mulighed for at vælge mellem forskellige boligmiljøer og bebyggelsestyper. Vi skal gennem planlægningen sikre anstændige vilkår både for den, der foretrækker at bo i en landsby, den, der vælger en købstad, og den, der foretrækker storbyen.